

POSTANOWIENIE

Dnia 7 listopada 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku M. Ł.
przy uczestnictwie Banku [...] Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.,
W.B., L.B. i T.D.
o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie
oświadczenia o odrzuceniu spadku po A.B.,
na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 7 listopada 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 29 listopada 2018 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 29 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację wnioskodawczyni M.Ł. od postanowienia Sądu Rejonowego w K. z 5 czerwca 2018 r., w sprawie z udziałem Banku [...] Spółki Akcyjnej w W., W.B., T.D. i L.B. o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po A.B .

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiodła wnioskodawczyni, powołując się na naruszenie art. 1019 § 1 i 2 K.c. w zw. z art. 84 § 2 K.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 K.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 K.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał w ten sposób do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu

Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

5. Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c. Podała, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna, ponieważ Sąd Okręgowy błędnie zastosował normy prawa materialnego w odniesieniu do stanu faktycznego sprawy. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd drugiej instancji stwierdził, że M.Ł. nie dochowała należytej staranności w ustaleniu stanu spadku po A.B., tymczasem wnioskodawczyni w okresie, w którym nastąpiła śmierć spadkodawcy przechodziła intensywne leczenie, w tym kilkakrotnie przebywała w szpitalu. Sąd Okręgowy uznał również, że wnioskodawczyni nie podjęła czynności prowadzących do pozyskania stosownej wiedzy o stanie spadku w postaci rozmowy z W.B., bratem wnioskodawczyni oraz spadkodawcy, i nie uzyskała dostępu do mieszkania zajmowanego przez spadkodawcę w chwili śmierci, co jest oczywiście wadliwe wobec ustalenia, że W.B. sam nie posiadał żadnej wiedzy o stanie spadku po A.B., w szczególności o jego długach.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się również, że dla stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c. skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien był przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 września 2013 r., III SK 4/13, niepubl.).

6. Analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała przyjąć, by była ona zasadna, a tym bardziej – jak wymaga tego art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – uzasadniona w stopniu oczywistym. Skarżąca ograniczyła się do przedstawienia własnej oceny rozstrzygnięcia, bez wykazania widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa. Jej argumentacja, zarówno w zakresie jej stanu zdrowia w okresie śmierci spadkodawcy, jak i kontaktów z bratem W. B. zmierza w istocie do przyjęcia korzystnej dla skarżącej oceny stanu faktycznego, jak też do przedstawienia okoliczności nieodnoszących się do pozostawania w błędzie w czasie, kiedy nie złożyła ona oświadczenia co do przyjęcia lub odrzucenia spadku po bracie. Wszak skarżąca podkreśla, że nie posiadała wiedzy co do stanu spadku, a nie że pozostała w błędnym przekonaniu co do przewagi aktywów spadkowych nad długami spadkowymi. Skarżąca nie wykazała sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. Samo przedstawienie odmiennej niż dokonana przez Sąd drugiej instancji oceny niektórych elementów ustalonego sprawie stanu faktycznego nie uzasadnia przyjęcia występowania w sprawie przesłanki, o której mowa art. 398⁹ § 1 pkt 4 K.p.c. Uszło uwagi skarżącej, że zgodnie z art. 398³ § 3 K.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez sądy *meriti* ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 K.p.c.).

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

as]

aj